

ZSIRAI LÁSZLÓ (1956) Budapest

ZSIRAI LÁSZLÓ

Versek vonzásában

Kerek ötven éve lesz 2023 márciusában, hogy hűségese kísérőimmé szegődtek a versek. Ragaszkodásom a lírához s rajta keresztül az Isten által teremtett világ embert igazító szépségéhez, jóságához azóta töretlen bennem. Irodalmárként, szerkesztőként, olvasóként versek vonzásában éltem, élek, és remélem, élni fogok.

RÜGYBONTÓ REMÉNY *Olvasás* című versében Erdélyi József írja: „Ráncos arca felderül / az öregembernek, / néz a Napra s úgy örül, / gajdol, mint a gyermek.” Ennyi elég a boldogsághoz, amikor az első tavaszt ígérő reggelen – fákon, bokrokon és emberen – kibomlanak a remény rügyei. Lakozik abban valamiféle bizsergető biztatás, ahogy a hajnali napsugarak összetéveszthetetlen modora jelzi a téli álmából ébredő életet. Valami más lesz attól a naptól, mégpedig az ember hangulata vált borúról derűre. A tél nyomasztó fogságából szabadulva nyitja meg lehetőségeit a természet. A csend érzékelése sem ugyanaz, mondjuk, a jeges Duna partján, mint a serkenően zöldülő ártéri réteken. Március a tél rideg sorompóit felemelve, a napsugár mosolyával int, s könnyű szellőcskével súgja: „Szabad az út, már nem csúszik, haladjatok a kedvetek szerint.”

Nem véletlen, hogy nemzeti ünnepünk ké vált március idusa. Petőfi Sándor egyetlen nap történéseit zsúfolta *15-dik március, 1848* című költeményébe. A néplelket elszántan felemelő napról tudósít. Íme, egy mozzanat, Táncsics kiszabadítása néhány szakaszban elbeszélve: „Nem elég... most föl Budára, / Ott egy író fogva van, / Mert nemzetének javára / Célozott munkáiban. [...] A rab írórt oly örömmel / S diadallal hoztuk el, / Aminőt ez az öreg hely / Mátyás alatt ünnepelt!” A hazaszeretet (és olykor kegyetlen „jutalma”) Petőfi soraiból-életéből szüntelen érzékelhető.

Költőink természetbarát gondolatokkal örökítették meg a vidámabb-tágasabb létlehetőség kezdetének otthonát, e tavaszindító hónapot. Mint *Kalendárium* című ciklusában, *Böjt más-hava* címmel Csanádi Imre hozta felszínre mély érzéseit: „Barkát bontogat és havat oszlat Március; erdőt / lány fiúval bujkál, ágy terül ott, ibolyás. / Gólya keres kéményt; csecsemőfejek, édeni bim-bók / törnek a napra elő; krumpli fogy; itt a ta-

vasz.” A tanár Áprily Lajosnak szintén az ifjúság adott ihletet, amikor *Március* című versét fogalmazta: „A Nap tüze, látod, / a fúrge diákot / a hegyre kicsalta: a csúcsra kiállt. / Csengve, nevetve / kibuggyan a kedve / s egy ós evoét a fénybe kiált...” Heltai Jenő szintén a *Március* címet adta a kibontakozást szimbolizáló lírai miniatűrjének, abból idézem: „A Rózsadombon már tavasz van, / Dőlnek az édes jó szagok, / Az új madár a régi ágon / Nem énekel még, csak dadog. // Próbálja szárnyát, csiripelget, / Kinéz a fészek peremén, / Köröskörül hány friss rügyecske, / Hány új kukac, hány új remény!”

Radnóti Miklós *Száll a tavasz...* című verse idilli állapotot rögzít: „Száll a tavasz kibomolt hajjal, heverő hegyek ormán, / tárnák mélyein és vakondok túrta lyukakban, / fák gyökerén fut, a rügy gyöngéd hónalja tövében, / s csiklandós levelek szárán pihen és tovaszáguld. / S szerte a réten, a domb fodrán, fodros tavakon kék / lánggal lobban az ég.”

Erőt kölcsönöz a biztató tavasz, táplálja lelki erőnket. Hogy miért? Erre Sík Sándor felel *Isten láncá* című versében: „És tépd el mind a féligfátylakat. / Akarom: láss és megszeresd magad. // Hogy lásd magad: ifjúnak és igaznak, / Erősségnek és mosolygó vigasznak. // Lásd, hogy világot a boldog titok: / A zengő porta, mit Isten nyitott. // Akarom: keljen új életre benned / Alvó dala az építő igennek. // És mosolyogd rám, édes jó barát, / Az erős Isten élő mosolyát.”

A költő tanácsa más évszakokban is gyakorolható.

MIT AD A NYÁR? Bár a szabadság tulajdonképpen az év bármely részében kivehető, mégis változatlanul az üdülés legjellemzőbb idénye a nyár. A bőrt barnító, szellemet nyugtató, kellemes napsütésben a legforgalmasabbak a kiránduló- és pihenőhelyek. Álomból előkerült valóság a hegy mögül felbukkanó, hajnali Nap arca. Szikrázóan szép, ahogyan a napsugarak a vízbe mártóznak. A természet tétova merevségét legmeggyőzőbben oldozza fel a nyüzsgő, fecsegő nyár. „Amit a nyár ad nekünk, / reményünknel több: a bőség. / Dönti kalászát a szár, / s adja a fa dús gyümölcsét. // Megszépülnek kertjeink, / a szí-

nekben habzsol a Nap. / Csillag jöttéig zengik / éneküket a madarak.” Így vall *Amit a nyár ad* című, remek versében a költő: Fazekas Lajos.

A költészet a természet leggyönyörűbb tükre!

Mit ad a nyár? Milyen lehetőségeket az erőgyűjtésre, a pihenésre, a hasznos kikapcsolódásra? Milyen is a hasznos pihenés, az okos pihenés? Nos, ezekre a kérdésekre változatos, embertípustól függő válaszok lehetségesek. A legnyilvánvalóbb, hogy mindenki a saját kedvtelésének megfelelő pihenési, kikapcsolódási módot választ magának. Ebben a rohanó világban, amelyben élünk, pénzzel nem mérhető érték a nyugalom. Az egészség érdekében érdemes lehetőség szerinti anyagiakat áldozni, időt fordítani a természetben tartózkodásra. Ez az élmény valójában minden pénzt megér, ám gyakorta különösebb ráfordítás nélkül is könnyen elérhető. A pihenés nem egyszerűen semmittevés... A legalkalmasabb helyszíne a felfrissülésnek, az autogén tréning gyakorlásának a zöld növényzet nyugalmat árasztó környezetében óvatosan kitarulkozó parkerdő. Szinte minden pillanatban szolgálhat valamilyen újdonsággal, amelyek felfedezése a pihenés apró boldogságai közé tartozik, és megsokszorozottan színesíti tartózkodásunkat.

A nyárban, a nyári szabadságban az a leggyönyörűbb, a legnagyobb, hogy más napokat, heteket, élményeket hoz, mint a megszokottak. Összetereli a családokat a közös nyaralás, kirándulás, megvalósulhat egy-egy régóta dédelgetett látogatás, túra terve. S az ilyen alkalom origója lehet annak a szándéknak, hogy a természetszeretet rendszeres gyakorlatunkká váljon. A természet vonzó mágnesként hívja az embert. Valahogy úgy, ahogy a költő már említett versében olvasható: „Várnak vad-csöndű erdők, / hívnak hús-hullámú vizek; / zöld utak és kék utak / villantják szépségeiket.” Ezek a felvillanó szépségek örök élményeink, bármikor előhívhatjuk őket gondolatainkban, akár egy-egy emlékezetes fényképet.

Persze az nem célszerű, ha kellemetlenül fárasztó, hosszú túrákat tervezünk be és hajtunk végre nap mint nap. Semmi és minden végletei között kell megtalálnunk az alkatunknak, személyiségünknek legmegfelelőbb pihenési formát, s beosztani az erre szánt időt. A környezetváltozás, a frissítő levegőn történő pihenés előnyöségét később is tapasztalhatjuk a munkahelyen és otthon, egyszerűen: életünkben. Ugyanis egyre többekben tudatosul, hogy az aktív pihenés az ember életének lényeges része. A természet képletesen óvó karjaiban, szerető ölelésében kikapcsolódni olyan öngondoskodás, ami az em-

ber egészségének társadalombiztosítási igazolványától független tartozéka. Érdemes erre is gondolni a nyári napsütésben!... Hiszen a természet szerepe meghatározó a megelőzésben és a rehabilitációban, ami az ember egészségét illeti.

JÖVŐNKBE HAJLÓ EMLÉKEZÉS Az ember mósolya is siratás, ha visszatekint gyerekkora tájaira, s felidéz magában szélhajtott eső mosdatta szomorú erdőt, napfénytől vidám fűvű rétet, madarak terjesztette éneket s a némaságában is beszédes, bádog Krisztus arcát a faluszélen. Amikor már a menéstől feszül a láb, és gondokba tompul a gondolat, akkor mi marad? Az emlékezés merengése régmúlt korszakok cserepeinek árnyékában, melyek felszínére ugyan ráncokat repesztett az elszaladt idő. Mégis ősi nemes vonalaikat őrzi számunkra valaki, egy költő, aki képes túlelmedni a fájós lábak és zsibbadó agysejtek határain, és nem is az olvasók eszére apellál, hanem szívükre számít, a befogadásra kész érzelmeket ébreszti fel bennük.

Nincs is talán nemesebb feladata a krónikásnak, minthogy észlelje, feljegyezze és megőrizze mindazt a jót, amit teremtményeinek szánt az Isten. Tönköl József verssorai ma is úgy mozognak az évtizedekkel ezelőtt elhunyt nagyszülők-déd-szülők lakta Nyőgérben, mintha idegenvezetők iránytűjének szegődnének, s nézetben mutatják a már csak emléknymokban létező múlt égtájit, szellemi és erkölcsi jó ízeit. Az emlékezés skanzenjét hozza létre míves szavakból: „minden évben megyek súlyos temetődbe, imádkozom, / hogy legyenek madártojásaid, zizegő füveid, bokraid, / mintha egy könyörgés szavaival / a halottakra bámészkodnék tehetetlenül, / ha bújsz is, rád lelek, milyen gyönyörű neved van, Nyőgér, / ki fogja össze angyalaidat? milyen maszatos arcú gyerek? / dohánytól sárga ujjait ki lengeti át a hótalan délutánon?” (*Nyőgér*)

„Istenem, adj egy hazát, udvart, ahol galambok fészkelnek, / érett szőlőszemeket, melyeken átsüt a nap, árokpartot, / ahol az először kihajtott tehenek homlokát elönti a vér. // Add meg nekünk a lámpaszagú konyhafalat, / mert már nem imbolg egyetlen árnyék, / tovasurran később a szél is, kócszakállunk kőben merül el” – fohászodik *Adj hazát!* című versében, noha tudva tudjuk, hogy a létező hazából mi módon alakíthatjuk ki a nekünk tetszőt, ha képtelenek vagyunk elviselni a globalizáció által ránk erőltetett környezetet. „Elárulják a világot a nyomunkban járó madarak, / nincs egyebünk, csak a sublót szentje, / ha az arcunkba tekint, elhervad a szemünk, mint a muskátli. // Iste-

nem, adj egy vastagcombú sásbogarat, hogy érezzük, / kezünk csak úszó vízililiom a lassú délutánban, / csak égropogás a tenger jelvényét viselő hajózáslók fölött.” És ropognak jelképes lelki fogaink alatt a tartalmas mondatokba rendezett, sajátosan szimbolikus szórendjei, amikkel a falusi élet hangulatait menti át tornácról, mezőről, bájos virágokkal és élvezetes gyümölcsökkel gazdagon mosolygó kertről, libalegelőről, lehajtott fejfákkal búsongó temetőkről. Hozzájárulva ezzel lelki nyugalmunk életető levegőjéhez.

Szalonképes létmodorért fohászcodik *Pázmány utolsó imája* című prózaversében: „Mit mondasz, áldott Anyánk, széles járomcsontú büntelen Szűz? Szentséges lajtorja, melyen az Istenfia szállott hozzánk. Óh, hetvenhét bűn lángjától nem perzseltetett kert legszebbik virága, nyíló rózsafa, arcomba csöndet fújó fehér rózsza Mária! Előtted földre borulok, irgalmat kérek, boldogságos, fényként csöppenő, szoknyás kerek napkorong, Élet-Asszony, kérjed az angyalok királyát, Jézus Krisztusodat, nehogy tévútra lépjünk, gyomlálja ki belőlünk az eretnekségeket, zabolázza a káromlókat, világosítsa a bűnbe merülteket, fussunk össze egy szakadó kiáltásra, egy ölelésre, a gonosztól megoltalmaztassunk, mert zuhan a mi hideg szívünk, bevérzik, mint a kő! Ámen.”

A *Ráolvasás feje* című versét így zendíti meg: „Anyám, anyám, édesanyám, tele van ez a nyár indulattal, / idegen föld idegen porával a szám, rózsával és bársonnyal, / szagpatásokkal, riadalmakkal, félelmekkel a fejem, / ha eljöttetek, el is menjetek, napok közé, holdak közé, / sziklák háta mellé, az asszonyok körömnymos kebléig, / meszes pincefalakhoz, hol megvénült a tegnapi fű, / hol csak mi tanyáztunk, dobáltunk fonnyadt tökszárakat / hegyeknek, völgyeknek, / misekor meg ne találjatok, ne hasítsatok, / menjetek el déli harangszókor, esti harangszókor, / vettem tizenkét szál szentelt gyertyát, megfoglak bennetek, / vágtam le tizenkét szál vesszőt, rátok csapok, / kőként zuhanjatok! / keresztet vetek elenetek Mária megvirágzott méhével, / a csengettyűs Jézus erejével, kegyelmes Atyánk hatalmával.” Jaj! Milyen értelmű ez a csökönyös ráolvasó? A visszakiáltott ifjúkori környezet behasonlítása a jelen félelmeivel. Az egykor földdel bajmólódó, állatokkal vesződő szeretettek védelmének mindig időszerű vélelme, balladisztikus árnyalatú megidézése. Mert hiszen hova, milyen irányba tart a modernizálódó világtól elmaradó vagy ahhoz éppen felzárkózni igyekvő falusi lét?

Hol elhalkul a zajtól vagy éppen erőteljes fegyellemmel megmarad a reménnyel hamvas reg-

gelek és az alkony ernyedte bíborába forduló este harangszavának harmonikus hangulata. Mert bizony őseinktől továbbkapott örökségként bízta ránk mindezt az Isten.

ARANYMÁLINKÓ Életem tartósítottá vált örömteli pillanatainak egyike volt, amikor Gáspár János irodalomtörténészről megkaptam Fekete István hátrahagyott verseit. A *Bagoly*, a *Hó* és az *Egyedül* címűeket 1994-ben a vadászverseket tartalmazó, *Hallali* című antológiába sorolva közöltem. Az elsősorban állatregényeiről ismert, ma már klasszikusnak számító író irodalmi hagyatékának gondozója az ajkai Fekete István Irodalmi Társaság. Azért lettem szívesen tagja a szerveződésnek, mert célja nem az önmutogatás, hanem az egyik legnemesebb lelkű magyar természetkedvelő szerző emlékének szolgálata, elsősorban műveinek és katolikus hitű életelményének terjesztése által. Megismertet a hátterekkel. Naplói, levelezései, forgatókönyvei, a munkásságáról fogalmazott tanulmányok publikálásával, főként a diákság körében végzett ismeretterjesztéssel ápolja a Fekete-féle kimagasló szépirodalom hagyományait.

Páratlanul szépen szólnak a versei is. Kiegyensúlyozottak. „Hajnal van s derengő arcával / Benéz az ablakon a holnap” (*Szabadján...*). Különböző madarak lírai portréit rajzolja meg, a természet titkainak hivatásos értőjeként fellebbenti az erdő rejtelseinek fátylát. Egyszerű szavakkal, mondatokkal képes az olvasó szívéig hatolni, s lelket-értelmet eligazítóan oltja belénk mindazt a nyugalmat, amit csak a teremtett környezet biztosíthat a hétköznapi küzdelmekben megfáradt ember számára.

A fuvalázó aranymadárról nevezett, *Aranymálinkó* című, karcsú kötetében olvasható *Deszka* című versében a fakakas játék készítésének menetét írja le, végkicsengésként hangsúlyozva, hogy „...a Mester jó szerszámmal / és nem csak úgy ímmel-ámmal / belénk tette a szívét”. Ugyanúgy, mint ahogy a szépirodalmi művek születése szintén a szívre alapozott mozzanatok sora. Szív és lélek domináns a Fekete-versek valamennyi témájában. Itt igazolódik be pontosan, hogy a művészeti produktumok létrehozójuk jellemét tükrözik. Kísérőjük a megfigyelés alaposságával érlelt tapasztalat. Verssé formált leírásai többek a puszta ábrázolásnál, mert megtudható belőlük, hogy mi mire jó. Miként hasznosítható az akác-, a tölgy- vagy a nyárfa, a nádas, s az asztag mélyén az élet érik. „Búzából búza, életből élet.” *Asztag* című versében „keresztet vetnek a kévék”. A Haj-

nal a nádban záró versszaka: „Egy villanással eszmél a fény, / Dobban a szív s a gondolat. / A napból drága vér hull a tájra / Hajlongó harmat minden fűszálra: / Úrnapja van az ég alatt.”

A természet pompáját tárja fel szinte az összes versében. Szeretni kell a földet, melyből fakadtunk, s majdan visszatérünk bele: „Aranykalászkodnak áldott, puha ágya, / eke nyomán omló, barna földhasáb, / zengő csalitoknak puha televénye, / szemem simogatva tekint le terád” (*A föld*). Jó élet és álom otthona a föld Feketénél. Születés és elmúlás kísérté lét helyszíne, ahol „Az alkony ha jön, a nád alig zendül, / barna szántásba dől már a határ, / kökénybokorban üres a fészek, / és a bokrok alatt alszik a Nyár” (*Nyár végén*). Személy szerint az *Egy* című verse közelít meg humán mával, logikájával, tömörített kifejezéseivel: „Egy nagy kutya is, komoly házőrző, / bár nincs mit őriznie soha, / egy macska is, hogy doromboljon, / s ne unatkozzék a nagy kutya. // Egy árva szomszéd is lehet, / csak annyit tudjon, hogy ott vagyok, / és megtaláljon, álmomban, békén, / megtaláljon majd, ha meghalok.”

Ritmikájával, nyíltszívűségével leginkább Arany örökségéhez hasonlítható tónusúak, néhol balladisztikus hangulatúak Fekete István versei, mégis folyton ott húzódik soraiban a pozitív kicsengés fonala, mint a *Búcsú* címűben: „Elmegy lassan a berek, az erdő, / el a nádas, a tél, a nyár, / a hegy, a völgy, a nappal s az éjjel, / a szemem látta egész határ... // Elmegy? De talán mégsem egészen, / meglátom tán az örök vizen, / hiszen a szépség maga az Isten! / Lelkemben ott lesz, hiszem, hiszem!”

NAPOS CITÁTUMOK A mosoly az öröm napsütéses kifejeződése az arcon. A lehangolóan ködös őszi időben és a legridegebb-legsötétebb téli napokon is. Olykor az ember képes arra gondolni, hogy a fehér lepel borította térre vetülő fényben a hó szintén mosolyog. A meghitt pillanatok a művészek képesek szépen és hűen kifejezni. A költők legkivált a lírai érzelmek megfogalmazói. Sík Sándor például a háborús február fenyegettségében is meg tudta idézni a remény napsütését: „Az ablak sarkán nézd ezt a tenyérrny / Csiklandozó napsugarat. / Hogy fészkelődik: hol tudna beférni / A fekete papír alatt. // Oly félénken próbálkozik szegényke, / Olyan szemérmes, oly riadt / És bűntudatos: bocsánatot kérne / A hosszú, hosszú tél miatt.” Az 1943-ban született *Februári napsugár* című verséből sugárzik az aggodalmas külső körülmények mögött követelően rejtőző belső biztatás: „Jöjj, kicsikém, nézd, két sarkig kitárom / Öle-

lésedre ablakom. / Ezen a dermedt városi kopáron / Melegecskédet szomjazom. // Jöjj, testvérem, te nem vagy bűnös benne, / És én is ártatlan vagyok! / Jaj, ez a rossz föld paradicsom lenne... / Engedjétek be a napot!”

Néhai Szabó Géza, a budapesti Bazilika egykori plébánosa, a Szent Jobb őre a következőképpen zárja *Évszakok útján* című versét: „Új évszak int felém is, rendeződjem: / nyaram izgalma már-már elvonul... / s hiszem, az egyazon Nap fölkelőben / naponta tűz rám fogyhatatlanul...” Szöllősi Zoltán *Február van* című verse a barlangjából februárban kilépő medvét idézi: „Süt a Nap, talpam fázik, / lelkek nyoma a hóban, / zúzmara ágak között / fémmadár pendül: jól van, // jól van, jól van.” S Fecske Csaba *Mint a nap* című versének kezdősorában rejtőző gyönyörű minta: „kisüt a szívem mint a nap”. Ami a vers végére így fejlődik ki: „ó jaj az élet mint rövid / gyertya gyorsan leég tövig / de én ragyogok mint a nap / mielőtt éj lesz mert te vagy”. A *Napfordulóban*, Halmai Tamás négy sorosában ugyancsak buzdító megoldás: „Még árnyékot vet valami, / de kisüt a nap legbelül.” A *fény egy furcsa kozmikus titok* címmel Mécs László versben filozofál a Nap-jelkép illetőségéről: „A fény egy furcsa kozmikus titok, / a Napnak vére. / Más törvényű világból érkezik / s brutálisan hull az ember szemére. // S a virágpalánták elnyelik, beisszák, / belőle minden ártó fényt kimosnak / és láthatod a fényt szelídke kéknek, / lilának, bársony-barnának, pirosnak. [...] A Szeretet nagy kozmikus titok. / Az Isten vére. / Más törvényű világból érkezik, / sok szív remeg meg mártíros hírére. // S a tiszta-szívű költők és a szentek / átszűrrik, szenvedik, könnyel fogadják, / s jóság-, szelídség-, békeességalakban / ízlelheted, milyen az Isten-ország!”

Csoóri Sándor, amikor koponyája helyett a csodálkozás boldogságát készült örökölni hagyni, így formálta *Nekem most elég, hogy süt a Nap* című versét: „Nekem most elég, hogy süt a Nap. / A nyár agyagedényéről lepattognak a virágok. / Nekem most elég, hogy a fák mozdulatain túl / a mozdulatlan hegyekig látok. [...] Nekem most elég, hogy süt a Nap. / Látom az elhagyott folyókat; keresik egymást, / látom az arcod a délutáni álom tenyerében / s a babafejű rózsák körmenetét körülöttem. [...] Nekem most elég, hogy süt a Nap, / hogy érezhetem az érzéketlen kövek melegét is – / Érlelem magamban a csodálkozást számotokra, / hogy annak örömét hagyjam rátok a koponyám helyett.”

A Nap végigkíséri életünket. Ziegler Sándor gépész fia, Gárdonyi Géza édesapja síremlékére fogalmazta és vésette: „Ki mondhatná meg: mi-

vel tartozunk / Istennek, hogy napja süt reánk? / És mivel tartozunk az édes-apának, / akinek szíve második napunk volt! // A sírba nézünk s könnyes szemmel kérjük: / porrá válik-e a szeretet is? / S égre nézünk, a fénytel telt égre / S könnyeinket bízza letöröljük.”

Mindig a józan-boldog életre serkentőek a napos citátumok, mintha csak ezért teremtette volna a világosság és a hőség hűségeseen szolgáló égítéstét az Isten.

A FELEJTÉS ELLEN Közel öten éve őrzök egy A/4-es méretű, tizenhat oldalas füzetet. Petőfi Sándor születésének 150. évfordulója tiszteletére jelent meg. *A zöldhajtokás sárgapitykés közlegény története* címmel írta és összeállította: Nagy Alpár, aki a soproni Széchenyi István Gimnázium ének–zene szakos tanára volt akkoriban, s a mai napig megbecsülés övezi a nyugat-dunántúli város művészeti életében. A kiadót nem jelző, egyszerű nyomdai kivitelezésű kiadvány Kerék Imre József Attila-díjas költő *Petőfi Sopronban* című szonettjével kezdődik, oktáváit idézem: „Szuronykarikán sápadt gyertyaláng. / Horatius: tenyérynél Európa. – / Faköppönyegben, behúzza nyakát / vézna baka merül a verssorokba. // S amíg lapoz, felejt a gombra / Ordnungot, a káplár szitok-szavát. / Gémberegett ujjába fúj vacogva. / Örül, hogy most nem bántják legalább.” Ez a tanulmány gazdagon tartalmazza az akkoriban még Petrovics Sándor életének a városhoz és a megye településeihez kötődő mozzanatait. Az alapos kutatómunkára valló írást, 1973 januárjában keltezve, a következő mondatok zárják: „Soha ne felejtsük! Emlékezzünk rá tisztelettel, szeretettel!” Az emlékezés egyik mai formája, hogy soproni diákok készítik annak az órbódnak a mását, amelyiknél a nemzet klasszikus költője katonaként silbakolt.

Egy régi határidőnapló is relikviáim sorába tartozik. Sárguló lapjain a különféle újságokból kiollózott versek sora jelzi, hogy volt idő, amikor a napi- és hetilapok még sűrűn közöltek lírai alkotásokat. Miért ragasztottam be ezeket a verseket? A felejtés ellen, hogy bármikor könnyen megtaláljam a számomra rokonszenes sorokat. Mindjárt az első oldalon olvasható a ma már kevésbé ismert Orsovai Emil versében: „Nem hordok többé gondokat / csak szép napot csak szép ügyet / kihavazom az életem / megérett szürke fellegét // Fehér lesz tőlem majd a táj / ahol több baj már nem bolyong / csak boldogok csak kedvesek / lesznek a fázós füstök is”. (A vers címét a kezdő sor tartalmazza.) E gyűjteményemben sorakozik Ölbey Irén *Ave Maria* című négysorosa: „Az este

bársonyos tűzzel ragyog, / illatot szór a rózsza és a széna... / Imádkoznak a fák s a csillagok: / ó, ave Maria, gratia plena.” Mint minden megérintő mű esetében, elgondolkodtatóak Gál Éva Emese *Nyár* című versének záró sorai: „Ha lelket süketít az ég zúgása, / nyájakat uszít egymásra a szél, / mond, hallatsz-e a fények áriája, // ha a kézfogás rímekről regél, / s történelmek komor freskói ellen / világít-e a nyár az akvarellben?”

Kevésbé pártolom a búslakodó írásokat. Ösztönző legyen számomra a vers, mint a pszichológusok józan életre bátorító mosolya. Ahogyan Bárdosi Németh János *Nézni és mosolyogni* című versének szíves modorából töltekezhetünk: „Megadatott a szabadulás / most nem érted sírnod / nem görbít meg a fájdalom / felhőket látsz és napot. // A lombok zugaiban / madarak énekelnek, / nem kell mérlegre tenni / se szenvedést, se könnyet. // Teheted szíved szerint / a dolgot a földön, / szétszórni mind a szépet, / nézni és mosolyogni.” A *Két völgy között* címet adta versének a győri Keszei L. András, aki szinte kizárólag a jót, a szépet veszi észre és sugallja szépirodalmi munkáiban: „Boldog mezőkön halk dalt dúdol a nap, / tücskök hordják szét a kócos kazlakat, / fekete árnyakat bontanak a lombok, / vakond túr magának hazányi dombot, / csermelycsobogásban szikrázik az égbolt, / mint bús arcú asszony szemében a régvolt.” Itt van Zsille Gábor vigyázó verse is, a *Kopt szerzetes imája*: „szemem sarkában homok / kámzsámban bujkál a nap / kutam nem szűnő forrás / cellámban hús a fekhely / éjjelemben a csillagok / kápolnámban egy örökmécs / kifosztasz gazdaggá teszel / ha lemegy a nap tenyerem / a világ szívére teszem”. Hogy a bakonyszombat-helyi tanítónő, Pálos Rozita szelídre hangolt írásos hagyatéka megőrzendő lelki kincs, azt *Üveggolyók* című verse is bizonyítja: „nem nevezhet ki senki sem / ha kék üveggolyóimat / fény-asztalodra fölteszem / kezemből mind feléd szalad // s te játszol velük Istenem”. Böröndi Lajos a tájjal együtt lélegzik *Föltépett boríték a tavasz* című versében: „Kint esik, az üvegen túli táj / ízeit érzem ajkamon. / Föltépett boríték a tavasz, csupa / eső és napsütés. És csupa izgalom.”

A költők, akikre érdemes figyelni, érzik és gyakorolják Vasadi Péter *Belső világosság* című versébe foglalt intelmét: „egy sort se írhat szél anélkül / hogy ne akarná szellemed – / előbb a szívnek kell nevetni / a száj csak azután nevet”.

Ebből a gyűjteményemből akár egy antológia kiadható volna – *A felejtés ellen* címmel. Remélem, mások szívében is virágzik egy-egy hasonlóan tanulságos verscsokor!